

Nr 72

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i lagen den 2 juni 1961 (nr 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering.

Genom en den 18 oktober 1968 dagtecknad proposition, nr 147, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag angående ändring i lagen den 2 juni 1961 (nr 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att nuvarande system för beräkning och uppbörd av redareavgiften för sjöfolks pensionering ersätts av ett nytt system som innebär att avgiften samordnas med redareavgiften för sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna och att uppbörden sker enligt samma regler som gäller för uppbörden av redares avgifter till den allmänna sjukförsäkringen. Det nya systemet skall enligt förslaget tillämpas fr. o. m. år 1969.

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag
till
Lag
angående ändring i lagen den 2 juni 1961 (nr 300) om redareavgift för
sjöfolks pensionering

Härigenom förordnas, att 1—3 §§ lagen den 2 juni 1961 om redareavgift för sjöfolks pensionering skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Redare skall — — — svenskt handelsfartyg.

Till manskapet skall vid tillämpningen av denna lag hänföras sjöman, som antagits av redaren eller befälhavaren och icke tillhör fartygs- eller maskinbefälet eller är radiotelegrafist eller ekonomiföreståndare.

Med handelsfartyg förstås fartyg, som nyttjas till handelssjöfart eller resandes fortskaffande eller till annat ändamål, som äger gemenskap med handelssjöfarten, såsom bogsering, isbrytning, bärgning eller dykning.

2 §.

Redareavgift erlägges för sjöman tillhörande manskapet och utgår med två och åtta tiondels procent av sjömannens lön för tid, under vilken han varit för utrikes fart på mönstrad svenskt handelsfartyg. Med lön förstås kontant lön för ordinarie arbetstid utan annat tillägg än tjänsteårstillägg.

Redareavgift utgår för varje år å vad redaren sammanlagt under året utgivit i lön till sådana arbetstagare, som avses i 1 § första stycket förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt.

Avgiften beräknas för varje redare å lön i penningar och naturaförmåner i form av kost eller bostad, sedan därifrån för varje arbetstagare dragits sådan del av lön, som för år räknat överstiger sju och en halv

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

går det i 1 kap. 6 § lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring avsedda basbelopp som gäller vid årets ingång. Vid beräkningen skall bortses från lön till arbetstagare som icke är obligatoriskt försäkrad enligt lagen den 14 maj 1954 (nr 243) om yrkesskadeförsäkring.

Konungen fastställer procentsats för redareavgiften med hänsyn till det avgiftsbehov som föranledes av de enligt 1 § bestämda eller eljest gällande grunderna för sjöfolks pensionering. Fastställd procentsats får tillämpas tidigast för året näst efter det år varunder den fastställts.

3 §.

Konungen äger förordna, att viss personalgrupp tillhörande manskapet skall vid tillämpningen av denna lag likställas med fartygs- och maskinbefälet samt radiotelegrafist och ekonomiföreståndare.

I fråga om debitering och uppbörd av redareavgift enligt denna lag äger förordningen den 18 december 1959 (nr 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. motsvarande tillämpning. Vid fördelning enligt 44 § första eller andra stycket förordningen skall redareavgiften jämföras med de avgifter som avses i 1 § förordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969 och äger tillämpning på löner som utges från och med nämnda dag. Äldre bestämmelser äger alltså tillämpning i fråga om avgift för år 1968 eller tidigare år.

För avgift enligt 2 § beräknas för åren 1969 och 1970 preliminär avgift särskilt med ledning av arbetsgivaravgift, som enligt 5 § förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. avlämnats för år 1967 respektive år 1968, och med tillämpning i övrigt av bestämmelserna i samma förordning. Sådan preliminär avgift påföres räkning enligt 27 § samma förordning, när 17 § förordningen ej är tillämplig.

Av propositionen redovisas nedan endast vad föredragande departementschefen, statsrådet Lundkvist, och lagrådet anfört.

Departementschefen

Sjömanspensioneringen avser att komplettera den allmänna pensioneringen genom att ge sjömän i manskapsgrad visst ekonomiskt stöd i åldern mellan 55 och 67 år. För en reformering av sjömanspensioneringen tillkallade jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande år 1967 tre sakkunniga, sjömanspensionskommittén, att utreda såväl själva sjömanspensioneringen som dess administration. I det senare hänseendet har åsyftats bl. a. förenkling och rationalisering av avgiftsuppbörden.

Sjömanspensionskommittén förordar att en förenkling av avgiftsuppbörden genomförs utan att den slutliga utformningen av ett nytt pensionssystem avvaktas och föreslår att nuvarande system för redareavgift för sjöfolks pensionering ersätts av ett nytt som innebär att avgiften samordnas med redareavgiften till sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Enligt förslaget skall samma underlag användas för de båda avgifterna och skall RFV debitera ett enhetligt procentuellt tillägg till den redareavgift för den allmänna sjukförsäkringen, som verket tar ut enligt förordningen angående redares avgifter i vissa fall enligt lagen om allmän försäkring. Även för uppbörden skall enligt förslaget gälla samma regler som för uppbörden av redares avgift till den allmänna sjukförsäkringen. RFV skall överlämna influtna avgiftsbelopp till HPA.

Det föreslagna nya systemet för uppbörd av redareavgift innebär en betydande förenkling jämfört med det nuvarande och medför en icke obetydlig arbets- och kostnadsbesparing. Med den föreslagna omläggningen försvinner också det väsentliga hinder för en rationalisering av sjömanshusens arbete som deras nuvarande uppgift att beräkna redareavgiften utgör. I likhet med bl. a. HPA och sjöfartsstyrelsen anser jag att den ytterligare skillnad som uppkommer mellan avgiftsunderlaget och de inkomster som kan bli pensionsgrundande inte medför någon nämnvärd olägenhet. Jag förordar att den av kommittén föreslagna ändringen genomförs utan att utredningen om pensionssystemet i övrigt avvaktas. Det nya avgiftssystemet bör, som kommittén föreslagit, införas den 1 januari 1969.

Kommittén har efter jämförelse mellan de influtna redareavgifterna och debiteringsunderlaget för avgiften till sjukförsäkringen under de senaste åren funnit att avgiftsuttaget i nuvarande läge behöver sättas till 0,8 % av debiteringsunderlaget, för att en redareavgift för sjöfolks pensionering baserad på samma underlag som redareavgiften till sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna skall inbringa ungefär samma belopp som det som tas ut genom nuvarande avgiftssystem. Jag anser i likhet med kommittén att uttagsprocenten inte bör lagfästas. Uttaget kan behöva ändras av olika skäl, t. ex. förändringar i avgiftsunderlaget. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att

fastställa avgiftsuttaget med ledning av det avgiftsbehov som föranleds av de för sjöfolkspensioneringen gällande grunderna.

Enligt 1 § lagen om redareavgift för sjöfolks pensionering bestämmer Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt grunderna för sjömans särskilda rätt till pension. Regler om sådan pension är intagna i reglementet den 2 juni 1961 (nr 302) för handelsflottans pensionsanstalt. Äldre pensionsbestämmelser gäller fortfarande i viss utsträckning. De ändringar som nu förordas är inte avsedda att medföra någon rubbning av pensionsreglerna.

I enlighet med vad jag anfört har inom kommunikationsdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändring i lagen den 2 juni 1961 (nr 300) om redareavgift för sjöfolks pensionering*. Departementsförslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.¹

Lagförslaget torde inte behöva närmare kommenteras på mer än en punkt. För debitering och uppbörd av redareavgiften för sjöfolks pensionering skall enligt vad jag förordat gälla samma regler som för redareavgiften till sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Enligt förslaget skall därför förordningen den 18 december 1959 (nr 552) angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. äga motsvarande tillämpning. Det betyder att vad som i förordningen sägs om arbetsgivaravgift skall tillämpas även på redareavgiften för sjöfolks pensionering. I 44 § första och andra styckena förordningen hänvisas till en uppräknig i 1 § av de avgifter som förordningen är tillämplig på. För tydlighetens skull har sagts i förslaget, att redareavgiften för sjöfolks pensionering skall jämföras med dessa avgifter.

Lagrådet

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot det i propositionen framlagda lagförslaget och får därför hemställa,

att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition, nr 147.

Stockholm den 28 november 1968

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

¹ Bilagan har uteslutits här. Förslaget i bilagan är likalydande med det förslag som är fogat vid propositionen frånsett vissa smärre ändringar av redaktionell art.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand (s), fru Carlqvist (s), herrar Lars Larsson (s), Hübinette (h), fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Eric Carlsson (cp), Dahlberg (s) och Edström (fp);

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall (fp), Rimmerfors (fp)*, fru Ekendahl (s)*, herr Gustavsson i Alvesta (cp)*, fröken Wetterström (h), herr Bengtsson i Varberg (s), fröken Sandell (s) och herr Johansson i Södertälje (s)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.